

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger**Kritik mot Skatteverket, som tillämpat omprövningsbestämmelsen i 27 § förvaltningslagen på ett felaktigt sätt vid handläggningen av ett överklagande**

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA kritik mot Skatteverket och anförde bl.a. följande. Han lämnade in en anmälan om flyttning till Sverige som Skatteverket avslog. Han överklagade detta beslut. Vid kontakt med Skatteverket fick han besked om att hans överklagande hade skickats till dåvarande Länsrätten i Göteborg. Vid kontakt med länsrätten fick han dock besked om att han inte hade något sådant mål där.

Utredning

Muntliga upplysningar inhämtades från Skatteverket. Verket anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig över vad AA hade anfört i sin anmälan. Yttrandet skulle särskilt behandla hanteringen av hans överklagandeskrivelse. I sitt svar anförde Skatteverket bl.a. följande.

Den 24 mars 2009 besökte AA Skatteverkets servicekontor i Nordstan, Göteborg, för att anmäla flyttning till Sverige. Den 14 april 2009 skickade Skatteverket blanketten "Förfrågan, Flyttning till Sverige" till honom. Den 29 april 2009 avslog Skatteverket hans anmälan eftersom verket ansåg att han inte vistades i landet. Den 20 maj 2009 inkom AA med ett överklagande av Skatteverkets beslut. När AA därefter tog kontakt med Skatteverket fick han felaktig information om att hans ärende hade överlämnats till länsrätten, vilket är beklagligt.

Efter att överklagandet kommit in till Skatteverket den 20 maj 2009 upptäckte verket att AA inte hade fått möjlighet att yttra sig över de uppgifter som legat till grund för det överklagade beslutet. Den 26 juni 2009 fattade Skatteverket därför ett omprövningsbeslut och undanröjde det första beslutet. Samma dag skickade Skatteverket ut ett övervägande om beslut att avslå AA:s anmälan om flyttning till Sverige och gav honom tillfälle att yttra sig. Den 6 juli 2009 kom AA in med en kopia av det tidigare överklagandet som svar på det utsända övervägandet. Den 14 juli 2009 skickade Skatteverket på nytt blanketten "Förfrågan, Flyttning till Sverige" till honom. Efter att kompletterande uppgifter inkommit beslutade

Skatteverket den 29 juli 2009 att folkbokföra AA från och med den 7 april 2009. Ärendet överlämnades därför aldrig till domstolen.

Skatteverket anförde vidare följande. Avsikten med beslutet den 26 juni 2009 var att bereda AA möjlighet att yttra sig och att åstadkomma en ny författningsenlig handläggning av ärendet. Det kan dock ifrågasättas om överklagandet inte rätteligen borde ha överlämnats till länsrätten eftersom omprövningsbeslutet den 26 juni 2009 inte innebar att det överklagade beslutet ändrades på det sätt AA hade begärt. Den tid det tog kan inte heller anses uppfylla det krav på skyndsamhet som ställs. Sammantaget har dock Skatteverkets handläggning inte inneburit någon nackdel för AA då det sannolikt skulle ha tagit längre tid om ärendet först skulle ha prövats av länsrätten. Avslutningsvis vill Skatteverket framhålla att handläggningstiden till stor del föranletts av att det varit svårt att utreda var AA tillbringade sin dygnsvila.

AA kommenterade Skatteverkets yttrande.

Rättslig reglering

Av 24 § förvaltningslagen (FL) framgår att en myndighet som fattat ett beslut vilket överklagats ska pröva om överklagandet har inkommit i rätt tid. Har det inkommit för sent ska det enligt huvudregeln avvisas. Annars ska det enligt 25 § FL tillsammans med övriga handlingar i ärendet överlämnas till den myndighet där det ska prövas. Av bestämmelserna i 27 § FL om omprövningsplikt framgår att om myndigheten finner att ett beslut är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska den ändra beslutet, om det kan ske snabbt, enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Ett överklagande förfaller enligt 28 § FL, om myndigheten själv ändrar beslutet så som klaganden begär.

Det finns inte någon författningsreglering som anger inom vilken tidsfrist en förvaltningsmyndighet ska överlämna ett överklagande. Den allmänna regeln i 7 § FL om snabb och enkel handläggning m.m. ska vara vägledande (prop. 1985/86:80 s. 77). Det innebär att överlämnandet ska ske utan dröjsmål. När omprövning inte företas bör överlämnandet enligt tidigare bedömningar av JO normalt ske inom en vecka efter det att överklagandet kom in till myndigheten (se bl.a. JO 1995/96 s. 314). Om beslutsmyndigheten bedömer att det är lämpligt att bifoga ett eget yttrande över överklagandet kan en något längre handläggningstid godtas. Överlämnade bör då ske inom en till två veckor (se bl.a. JO 2000/01 s. 229). Praktiska orsaker kan normalt inte anföras som skäl för en fördröjning. JO 1995/96 s. 314 gällde bl.a. hur en kommunal nämnd, som normalt inte sammanträdde oftare än en gång per månad, skulle förfara vid omprövning. Enligt JO:s bedömning fick man vid omprövning vara beredd att kalla till extra sammanträde för att efterleva kravet på snabb handläggning.

För en mer utförlig beskrivning av hur omprövningsskyldigheten i 27 § FL ska tillämpas hänvisas till JO:s beslut den 6 november 2009, dnr 66-2009. Även i det fallet var det fråga om Skatteverkets handläggning av överklaganden i folkbokföringsärenden.

Bedömning

Enligt vad som framgår av utredningen i ärendet ansåg Skatteverket vid tidpunkten för AA:s överklagande inte att det först meddelade beslutet var oriktigt i sak. Inte heller en månad senare, när Skatteverket undanröjde beslutet och skickade ut ett övervägande om nytt beslut, var verket av den uppfattningen. Tvärtom angavs i skrivelsen att verket övervägde att fatta ett nytt beslut om att avslå AA:s anmälan om flyttning till Sverige.

De åtgärder Skatteverket vidtog drygt en månad efter det att AA hade inkommit med sitt överklagande föranleddes av att verket i samband med överklagandet hade uppmärksammat att samtliga uppgifter inte hade kommunicerats med AA innan verket avgjorde ärendet (se 17 § FL). Genom att undanröja det överklagade beslutet och återuppta handläggningen av ärendet förefaller verket ha haft för avsikt att läka detta handlägningsfel men inte att ändra det överklagade beslutet i sak.

I den uppkomna situationen har det inte förelegat någon möjlighet för Skatteverket att ompröva det överklagade beslutet. Överklagandet och tillhörande handlingar borde i stället utan dröjsmål ha överlämnats till länsrätten. Det hade därefter ankommit på domstolen att pröva om det förelåg sådana brister i Skatteverkets handläggning att det fanns grund för att upphäva det överklagade beslutet och återförvisa ärendet till verket för förnyad handläggning.

Skatteverkets hantering har således varit felaktig.